

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/6/2022
Identifikačné číslo spisu:	1111230186
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1111230186.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a JUDr. Aleny Priellovej v spore žalobkyne: J. P. R., trvalým pobytom v U., E. XX, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Margaréta Chlebová, so sídlom v Bratislave, Pod Vtáčnikom 3, proti žalovanej: JUDr. RNDr. Silvii Prachovej, so sídlom v Bratislave, Pribinova 20, správca úpadcu: PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE, „v konkurze“, so sídlom v Bratislave, Poľná 1, IČO: 35 784 717, o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 2Cbi/108/2011, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3CoKR/61/2020-38 z 26. februára 2021 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3CoKR/61/2020-38 z 26. februára 2021 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 2Cbi/108/2011-28 z 1. apríla 2019 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 2Cbi/108/2011-28 z 1. apríla 2019 rozhodol o zastavení konania o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky popretej pohľadávky, pre nedostatok povinného právneho zastúpenia žalobcu advokátom, vyplývajúci z § 90 ods. 1 v kontexte § 161 ods. 1, 3 zákona NR SR č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej tiež: „CSP“). Žiadnej zo sporiacich sa strán nepriznal nárok na náhradu trov konania opierajúc sa o § 262 ods. 1 CSP. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca napriek výzve súdu neodstránil vadu konania spočívajúcu v nedostatku jeho povinného právneho zastúpenia advokátom a keďže pre správanie sa žalobcu sa tento nedostatok procesnej podmienky konania nepodarilo odstrániť súd konanie zastavil.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) uznesením z 26. októbra 2021, č. k. 3CoKR/61/2020-38 rozhodol tak, že odvolanie žalobkyne proti rozhodnutiu Okresného súdu Bratislava z 1. apríla 2019, č. k. 2Cbi/108/2011-28 odmietol a žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. V odôvodnení rozhodnutia dôvodil tým, že žalobám, ktoré boli podané za účinnosti OSP žalobcami bez právneho zastúpenia, nemožno vytýkať nedostatok procesných podmienok konania, nakoľko tieto žaloby (podané) boli súladné s vtedajšou procesnou úpravou a ich podaním nastali procesné účinky riadne začatého súdneho konania (za predpokladu splnenia ďalších formálnych náležitostí žaloby vyžadovaných OSP). Navyše konštatoval, že žalobkyňa bola zastúpená advokátskou kanceláriou OLEXOVA VASILISIN, s.r.o., so sídlom Dunajská 18, 811 08 Bratislava, IČO: 36 820 059, ktoré zastúpenie bolo ukončené 28.09.2015. Keďže plná moc tejto advokátskej kancelárie v priebehu konania zanikla, vyjadril súhlas s názorom súdu prvej inštancie, že s účinnosťou od 01.07.2016 sa na toto konanie aplikuje § 90 CSP, ktoré od strán sporu vyžaduje splnenie povinnosti zvoliť si na ďalšie pokračovanie v konaní právneho zástupcu, pokiaľ nie je splnená výnimka z právneho zastúpenia definovaná v § 90 ods. 1 veta druhá CSP. Konštatoval, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď výzvou zo dňa 11.07.2017 vyzval žalobkyňu zvoliť si právneho zástupcu a poučil ju o dôsledkoch nesplnenia tejto povinnosti (str. č. 26 spisu), pričom žalobkyňa na výzvu súdu doručенú jej dňa 23.10.2017 nereagovala a zákonom vyžadovanú povinnosť zvoliť si v konaní právneho zástupcu nesplnila.

4. Nakoľko z obsahu spisu bolo preukázané, že napadnuté uznesenie bolo vydané za účinnosti Civilného sporového poriadku, v súlade s § 90, ktorý pre spory vyvolané konkurzom vyžaduje povinné právne zastúpenie strany sporu (výnimku predstavuje len situácia, ak strana sporu, ktorým je v prejedávanej veci fyzická osoba, preukáže, že sama má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa), a to že žalobkyňa bola súdom prvej inštancie riadne vyzvaná na zvolenie si právneho zástupcu z radov advokátov s poučením, že v opačnom prípade sa na jej úkony neprihliadne, pričom napriek doručeniu tejto výzvy s poučením žalobkyni, si právneho zástupcu z radov advokátov nezvolila, a to ani v súvislosti s ním podaným odvolaním, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie pre podstatnú procesnú prekážku (odvolanie nie je podané zvoleným advokátom) nie je možné vecne prejednať a odvolanie žalobkyne, podľa § 386 písm. b) CSP ako podané neoprávnenou osobou, odmietol.

5. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. Porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces vidí najmä v skutočnosti, že konajúce súdy postupovali v rozpore s ustanovením § 161 ods. 3 CSP spočívajúceho v tom, že podľa nej súd prvej inštancie mal urobiť vhodné opatrenia, ak ide o odstránenie nedostatku procesnej podmienky, pričom nemôže vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Za vhodné opatrenia žalobkyňa označila opätovné výzvy realizované buď prostredníctvom emailu, telefonicky alebo jej predvolaním na výsluch (§ 130 CSP), ktoré však súdy nižšej inštancie neuskutočnili. Tiež im vytkla absenciu poučenia vo výzve zo dňa 11.7.2017 o tom, že po nedoručení plnej moci bude súdne konanie zastavené, a taktiež žalobkyňa nebola súdmi vôbec poučená o možnosti využitia bezplatnej právnej pomoci dôvodiac tým, že žalobkyňa jej právne neznalou a staršou osobou. Síce sa v danom prípade jednalo o odstrániteľný procesný nedostatok na strane žalobkyne, avšak súdy konali a rozhodli príliš formalisticky, keď nevyčerpali všetky procesné možnosti nápravy (opätovná výzva), čím bolo porušené jej právo na prístup k súdu. Na záver bolo ešte poukázané na § 470 CSP, ktoré označili za rozpore so zásadou zákazu retroaktivity, keďže začaté konania sa musia dokončiť vždy podľa doterajších predpisov, a nie je možné ich intertemporálne nahrádzať novými ustanoveniami.

7. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrila.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že

dovolaniu žalobkyne je potrebné v časti vyhovieť.

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

13. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP možno zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, pričom k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou, či svojvoľnosťou - vid' napr. II US 419/2021), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). V súvislostiach vymedzenia prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry ústavného súdu však iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. US 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednanie veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS

120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

15. V súvislosti s dovolacou námietkou spočívajúcej v postupe súdu prvej inštancie v rozpore s ustanovením § 161 ods. 3 CSP vytýkajúc nerealizovanie iných vhodných opatrení (opätovná výzva, predvolanie na výsluch, oznámenie telefonicky, či elektronickou formou) za účelom odstránenia nedostatku procesnej podmienky týkajúcej sa povinného právneho zastúpenia, dovolací súd uvádza nasledovné.

16. Podľa § 90 ods. 1, 2 CSP, strana musí byť zastúpená advokátom v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou, v sporoch z ochrany hospodárskej súťaže, v sporoch z nekalého súťažného konania, v sporoch z ohrozenia alebo porušenia práva na obchodné tajomstvo a v sporoch súvisiacich s ochranou práva duševného vlastníctva. To neplatí, ak je a/ stranou fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/stranou právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Ak si strana nezvolí advokáta ani v primeranej lehote určenej súdom, na jej úkony sa neprihliada; o tom súd stranu poučí.

17. Podľa § 161 ods. 3 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý možno odstrániť, súd urobí vhodné opatrenia na jeho odstránenie. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodari nedostatok procesnej podmienky odstrániť, súd konanie zastaví.

18. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

19. V danom prípade súd prvej inštancie z dôvodu nezastúpenia žalobcu advokátom v spore vyvolanom a súvisiacom s konkurzom konanie podľa § 161 ods. 3 CSP v spojení s § 90 ods. 2 CSP zastavil s odôvodnením, že žalobcovi bola doručená výzva na predloženie splnomocnenia udeleného advokátovi v lehote 15 dní od doručenia výzvy s poučením, že v prípade nepredloženia požadovaného splnomocnenia, nebude na jeho ďalšie úkony prihliadať. Nakoľko žalobkyňa na danú výzvu nereagovala v lehote určenej súdom, súd prvej inštancie zastavil konanie. Odvolací súd konštatoval správnosť postupu súdu prvej inštancie, keďže žalobkyňa na výzvu súdu nereagovala a zákonom vyžadovanú povinnosť zvoliť si v konaní právneho zástupcu nesplnila. Preto odvolanie pre podstatnú prekážku (odvolanie nebolo podané zvoleným advokátom) vecne neprejednal a ako podané neoprávnenou osobou, odmietol.

20. Ohľadne daného dovolací súd uvádza, že povinné právne zastúpenie je procesnou podmienkou, ktorú je konajúci súd povinný skúmať kedykoľvek (§ 161 ods. 1 CSP). Nedostatok procesnej podmienky predstavuje pre konajúci súd takú prekážku, pre ktorú nie je možné v konaní ďalej konať a rozhodnúť. Nedostatok povinného právneho zastúpenia je považovaný za odstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, pri jeho odstránení však súd postupuje podľa právnej úpravy obsiahnutej v ust. § 90 ods. 2 CSP, ktorá predstavuje osobitnú úpravu odstraňovania a následkov nedostatku povinného právneho zastúpenia (ako konkrétneho nedostatku procesnej podmienky) vo vzťahu k všeobecnej úprave odstraňovania a následkov nedostatku procesnej podmienky obsiahnutej v ust. § 161 ods. 2 a 3 CSP.

21. Prechodné ustanovenie § 470 ods. 1 CSP upravuje okamžitú aplikabilitu procesných noriem obsiahnutých v Civilnom sporovom poriadku, ktorý nadobudol účinnosť dňa 01. 07. 2016, aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Od 01. 07. 2016 sa vzťahovala na žalobkyňu povinnosť povinného právneho zastúpenia podľa § 90 ods. 1 CSP, a to vzhľadom na predmet sporu. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď žalobcu vyzval na zvolenie advokáta s poučením, že inak na jeho úkony nebude súd prihliadať. S dovolacou námietkou žalobkyne týkajúcej sa povinnosti súdov vykonať ďalšie vhodné opatrenia (opätovná výzva, predvolanie na výsluch, oznámenie telefonicky či elektronickou formou) na odstránenie procesnej podmienky týkajúcej sa povinného právneho zastúpenia, nemožno podľa dovolacieho súdu súhlasiť. Súd prvej inštancie si v tomto prípade splnil svoju povinnosť

vyzvať stranu konania na odstránenie zákonom požadovanej podmienky s poskytnutím dostatočnej lehoty na jej odstránenie, ako aj so zákonným poučením v zmysle § 90 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie urobil vhodné opatrenie, na ktoré však žalobkyňa nereagovala, pričom prevzatie danej výzvy žalobkyňou je v spise riadne vykázané, teda žalobkyňa bola riadne vyzvaná a informovaná o právnych následkoch neodstránenia vytknutého nedostatku. Povinnosť súdu prvej inštancie zrealizovať opätovnú výzvu rovnakého znenia adresovanú žalobkyni nevyplyva zo žiadneho ustanovenia CSP. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje neopodstatnenosť predmetnej námietky spočívajúcej v povinnosti konajúcich súdov urobiť iné vhodné opatrenia na odstránenie nedostatku procesnej podmienky v podobe zopakovanej výzvy.

22. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa § 161 ods. 3 CSP dovolací súd ešte poukazuje na to, že síce súd prvej inštancie nebol povinný na vykonanie iných vhodných opatrení sledujúcich odstránenie vytknutého procesného nedostatku, ale v tomto posudzovanom prípade nebol oprávnený konanie zastaviť z dôvodu absencie povinného právneho zastúpenia. Treba upozorniť na to, že žaloba zo strany žalobkyne bola doručená súdu prvej inštancie dňa 20. septembra 2011, teda ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj ako „OSP“), ktorý povinné právne zastúpenie v prípade sporov vyvolaných konkurzov alebo súvisiacich s konkurzom neupravoval. Žalobkyňa aj napriek tomu bola právne zastúpená, avšak v priebehu konania došlo k ukončeniu predmetného právneho zastúpenia a za účinnosti novej právnej úpravy CSP bolo potrebné, aby bola splnená procesná podmienka požadovaného povinného právneho zastúpenia. Tu je potrebné upozorniť na to, že absencia povinného právneho zastúpenia nemusí nevyhnutne viesť k zastaveniu konania podľa § 161 ods. 3 CSP. Pre súd je v tejto súvislosti rozhodujúce predovšetkým konkrétne štádium konania, povaha úkonu, na ktorý sa neprihliada a procesná pozícia strany v spore. Pre nedostatok procesnej podmienky zastaví súd príslušné konanie vždy, ak v súlade s § 90 ods. 2 CSP neprihliada na žalobu alebo odvolanie. Pokiaľ súd neprihliada na úkon strany, ktorý nemá za následok začatie konania alebo niektorého jeho samostatného procesného štádia napr. vyjadrenie k žalobe, dispozičné procesné úkony, prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany a pod.), pokračuje ďalej v spore tak, ako keby tento úkon nebol urobený (pozri Veľké komentáre Števček . Ficová . Baricová . Miesiarkinová . Bajánková . Tomašovič a kol. Civilný sporový poriadok, Nakladateľství C. H. Beck , 2016, str. 309). Keďže v danom prípade bola žaloba podaná za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy (OSP), žalobkyňa nemala v tom čase povinnosť byť povinne právne zastúpená a s prihliadnutím na § 470 ods. 2 CSP, účinky podanej žaloby za účinnosti OSP zostali zachované. Teda nebolo možné neprihliadať na podanú žalobu za predchádzajúcej právnej úpravy a z dôvodu nesplnenia zákonnej požiadavky povinného právneho zastúpenia požadovanej až za účinnosti CSP dospieť k záveru spočívajúceho v zastavení konania. Súd prvej inštancie v tomto prípade mal postupovať v zmysle § 90 ods. 2 CSP a na úkony vykonané žalobkyňou neprihliadnuť (v zmysle poučenia výzvy zvoliť si právneho zástupcu) a pokračovať v konaní, nie konanie zastaviť. V tejto spojitosti najvyšší súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zverejneného pod č. R 39/2019 v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého „v prípade neodstránenia nedostatku povinného právneho zastúpenia podľa § 90&ods. 1 C. s. p., po výzve súdu (§ 90 ods. 2 C. s. p.), súd neprihliada na úkony vykonané bez právneho zastúpenia. Ak súd neprihliada na žalobu, konanie je potrebné zastaviť. Ak však žalobca podal žalobu za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a povinnosť právneho zastúpenia mu vznikla účinnosťou Civilného sporového poriadku, zastavenie konania je v rozpore s prechodným ustanovením § 470 ods. 2 C. s. p.“. Súd prvej inštancie tak nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Najvyšší súd považuje za dôvodnú aj dovoláciu námietku žalobkyne týkajúcej sa absencie poučenia o možnosti využitia bezplatnej právnej pomoci. Podľa § 160 ods. 2 CSP súd vždy poučí strany o ich práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci. Z obsahu spisu vyplýva, že konajúce súdy si danú zákonnú poučovaciu povinnosť riadne nesplnili, hoci v predmetnom prípade mali brať na to aj zvýšený ohľad, keďže stranou konania je osoba staršieho veku bez vysokoškolského právnického vzdelania. Zároveň treba zdôrazniť, že nová právna úprava (CSP) vyžadujúca povinné právne zastúpenie nadobudla účinnosť v priebehu konania a žalobkyňa podala žalobu za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy, podľa ktorej povinné právne zastúpenie nebolo potrebné (ako bolo už

vyššie uvedené). V tomto prípade bolo potrebné, aby bola strana riadne poučená aj o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 161 ods. 1 CSP), čo však zo strany súdov nižšej inštancie nebolo vo vzťahu k nej uskutočnené (pozn. Centrum právnej pomoci je okrem iného alternatívou k zastúpeniu advokátom pre fyzické osoby, ktoré v dôsledku svojej materiálnej situácie nemôžu využiť právne služby advokáta). Pre nedostatok riadneho poučenia zo strany súdu prvej inštancie týkajúceho sa možnosti obrátiť sa i na Centrum právnej pomoci, ako aj z dôvodu, že odvolací súd na toto pochybenie súdu prvej inštancie neprihliadol a sám nedostatok poučenia neodstránil, bola konštatácia o podaní odvolania neoprávnenou osobou predčasná a nedôvodná (pozn. na okraj - ak podala odvolanie riadne poučená a na odstránenie nedostatku právneho zastúpenia vyzvaná strana, ktorá nemá povinné právne zastúpenie pri tomto úkone, na toto odvolanie sa podľa § 90 ods. 2 CSP neprihliada a odvolací súd konanie zastaví). Žalobkyni tak bola znemožnená realizácia jej zákonom priznaných procesných práv a konanie tak bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP.

24. Dovolací súd na záver ešte podotýka, že nedostatok procesnej podmienky povinného právneho zastúpenia bol dodatočne pro futuro zhojený, a to v rámci dovolacieho konania, v ktorom platí rovnaká podmienka povinného právneho zastúpenia, okrem iného zahrňujúc aj spísanie dovolania advokátom (§ 429 CSP). Z doloženého plnomocenstva totiž vyplýva udelenie plnej moci na zastupovanie žalobkyne pre celé konanie (sp. zn. 2Cbi/108/2011, 3CoKR/61/2020), pričom dovolací súd zdôrazňuje, že táto voľba advokáta má iba účinky pro futuro a umožňuje strane zrealizovať riadne „nové“ úkony v zastúpení advokátom.

25. Vzhľadom na to, že dovolateľka dôvodne namietala existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, najvyšší súd zrušil žalobkyňou napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku, ktorým odmietol odvolanie žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie zastavil konanie o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky popretej pohľadávky, a v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania (§ 449 ods. 1 CSP).

26. Keďže dôvody, pre ktoré bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozhodnutie súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozhodnutia odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu Bratislava I, ako súdu prvej inštancie, na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP).

27. V ďalšom konaní sú súdy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a odvolací súd) viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

28. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania (prvoinštančného aj odvolacieho konania), ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.